

Sarajevo, 04.01.2022. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
27.12.2021. – 31.12.2021.

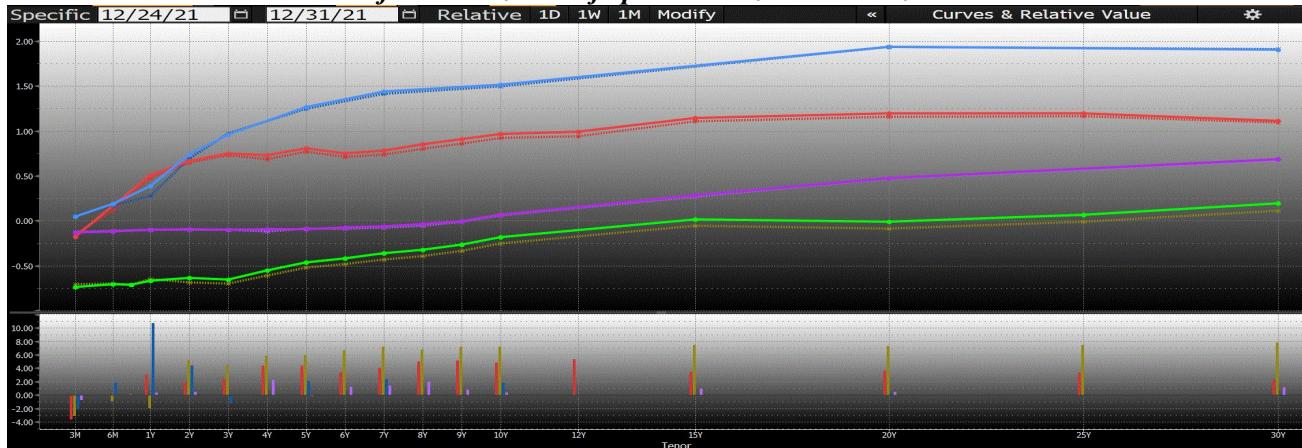
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	24.12.21	- 31.12.21	24.12.21	- 31.12.21	24.12.21	- 31.12.21	24.12.21	- 31.12.21
2 godine	-0,68	- -0,62 ↗	0,69	- 0,73 ↗	0,67	- 0,69 ↗	-0,06	- -0,09 ↘
5 godina	-0,51	- -0,45 ↗	1,24	- 1,26 ↗	0,78	- 0,82 ↗	-0,07	- -0,08 ↘
10 godina	-0,25	- -0,18 ↗	1,49	- 1,51 ↗	0,93	- 0,97 ↗	0,07	- 0,07 ➔

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	24.12.21	- 31.12.21
3 mjeseca	-0,685	- -0,705 ↘
6 mjeseci	-0,697	- -0,706 ↘
1 godina	-0,625	- -0,640 ↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 31.12.2021. godine (pone liniye) i 24.12.2021. godine (ispredane liniye). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su zabilježili rast u posljednjem tjednu 2021. godine. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 6 i 7 baznih bodova, a prinosi italijanskih obveznica između 5 i 7 baznih bodova. Ipak, tradicionalno uoči praznika i kraja godine zabilježen je znatno slabiji obujam trgovanja. Glavne vijesti su i dalje bile o brzini širenju omikron virusa u Europi. Tijekom prošlog tjedna Francuska je prijavila novi dnevni rekord zaraženih od 208.000, dok je dan ranije zabilježeno skoro 180.000 slučajeva zaraze. Krajem tjedna dva zvaničnika ECB su dala izjave koje ukazuju na moguću putanju monetarne politike ECB. Član UV ECB Knot je izjavio da bi kamatne stope mogle da počnu sa rastom u ranoj fazi 2023. godine, nakon što se okončaju preostale kupovine obveznica do kraja 2022. godine. Knot je dodao da bi omikron soj, za sada, vjerojatno mogao imati samo blagi utjecaj na cijene tijekom sljedeće godine. Ipak, ukoliko taj utjecaj bude veći, Knot vjeruje da je ECB spremna da promjeni monetarnu politiku brže nego je trenutno planirano. Njegov kolega Holzmann je izjavio da će za ECB u sljedećoj godini biti odlučujuće da postupno inicira izlazak iz negativnih kamatnih stopa i nekonvencionalne

monetarne politike, kao i da izbjegne približavanje monetarnom financiranju. Holzmann očekuje da će inflacija vrhunac doći na kraju ove godine i da će nakon toga usporiti.

Prema istraživanju Financial Timesa, ekonomisti očekuju da bi ekonomski oporavak eurozone mogao biti ugrožen ukoliko trajno visoka inflacija naruši raspoloživi prihod potrošača i prisili ECB da povuče stimulativne mjere brže nego što je planirano. Više od 40% od ukupno 38 ispitanih ekonomista, koji su sudjelovali u ovom istraživanju, je identificiralo inflaciju kao značajan rizik po izgledu ekonomskog rasta u eurozoni, čime je inflacija, zajedno sa pandemijom, postala najizraženiji čimbenik rizika za 2022. godinu. U vezi s tim, za Španjolsku su objavljeni preliminarni podaci inflacije za prosinac, gdje je zabilježena rekordno visoka razina od 6,7%. Rastuća inflacija najvećim dijelom je uzrokovana visokim troškovima energenata sa kojima se suočavaju potrošači u eurozoni. Bloomberg je objavio da Europa nikada nije skuplje plaćala električnu energiju kao što je bio slučaj u ovoj godini. Navedeno je da je prosječan trošak energije, u kratkom roku, na putu da 2021. godinu završi na rekordno visokim razinama, gdje bi povećanje od 200% moglo da bude zabilježeno u Njemačkoj, Francuskoj i Španjolskoj.

Vlada premijera Italije Draghija je dobila podršku zakonodavaca za proračun za sljedeću godinu vrijednog 32 milijarde EUR, čiji je fokus na pružanju podrške ekonomskom rastu ove zemlje.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	STUDENI	7,6%	7,3%
2.	Stopa inflacije – Španjolska (prelim.)	PROSINAC	5,7%	6,7%
3.	Proizvođačke cijene – Austrija (G/G)	STUDENI	-	15,3%
4.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	STUDENI	-	6,9%
5.	Maloprodaja – Španjolska (G/G)	STUDENI	-	4,9%
6.	Maloprodaja – Portugalija (G/G)	STUDENI	-	9,9%
7.	Maloprodaja – Grčka (G/G)	LISTOPAD	-	13,1%
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora – Austrija	PROSINAC	-	58,7
9.	Industrijska proizvodnja – Portugalija (G/G)	STUDENI	-	0,2%

SAD

Tijela nadležna za pitanja zdravlja u SAD su tijekom prošlog tjedna donijela odluku da razdoblje izolacije za Amerikance koji su zaraženi Covid19 bude smanjeno na pet dana, dok su prethodne smjernice propisivale deset dana. Pošto se očekuje da će se broj zaraženih Covid19 povećati tijekom praznika, predsjednik Biden je u konferencijskom pozivu sa guvernerima američkih država izjavio da će Vlada podržati napore koje vodi država u borbi protiv trenutnog rasta broja zaraženih Covid19, posebno zbog širenja novog soja omikrona.

Prema izvješću kompanije Mastercard, maloprodaja u SAD je povećana za 8,5% tijekom ovogodišnje praznične šoping sezone, u razdoblju od 01.11- 24.12.21, zahvaljujući rastu online trgovine. Online prodaja je povećana za 11% tijekom ove godine, čime je naglašena jačina utjecaja pandemije koja je utjecala na transformaciju navika kupaca. Također, prodaja u prodavaonicama je povećana za 8,1% u odnosu na 2020. godinu, nakon što su kupci požurili u prodavaonice zbog zabrinutosti u vezi sa lancem opskrbe kako se broj zaraženih Covid19 povećao. Online trgovina tijekom praznika je činila 20,9% ukupne maloprodaje tijekom ove godine, uz napomenu da ovaj vid trgovine i dalje bilježi rast jer potrošači uživaju u jednostavnosti pregleda i kupovina robe iz svojih domova.

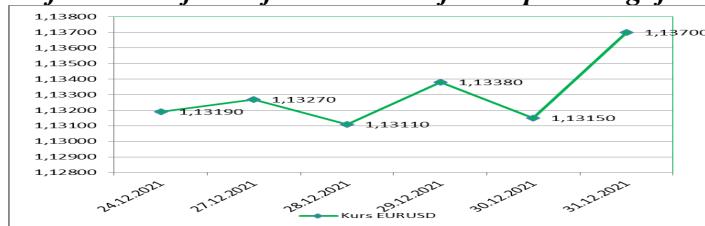
Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć su u tjednu koji se završila 25. prosinca smanjeni na razinu koja je posljednji put zabilježena 1969. godine. Zahtjevi se obično povećavaju tijekom hladnih dana, ali akutni nedostatak radnika je poremetio taj sezonski obrazac, što je rezultiralo smanjenjem broja zahtjeva tijekom posljednjih tjedana. Ukoliko se diskontira tjedna volatilnost, tržište rada se “zaoštrava” sa stopom nezaposlenosti od 4,2%, što je najniže u posljednjih 21 mjeseci. Krajem listopada je zabilježen rekordan broj otvorenih radnih mesta od 11 milijuna.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks prerađivačke aktivnosti Feda iz Dalasa	PROSINAC	13,5	8,1	11,8
2.	FHFA indeks cijena kuća (M/M)	LISTOPAD	0,9%	1,1%	0,9%
3.	Indeks prerađivačkog sektora Feda iz Ričmonda	PROSINAC	11	16	12
4.	Veleprodajne zalihe (M/M) prelim.	STUDENI	1,5%	1,2%	2,5%
5.	Broj kuća koje čekaju na realizaciju prodaje (M/M)	STUDENI	0,8%	-2,2%	7,5%
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	25. prosinca	206.000	198.000	206.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	18. prosinca	1.868.000	1.716.000	1.856.000
8.	Indeks ekonomskih aktivnosti Feda iz Čikaga	PROSINAC	62,0	63,1	61,8

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,1319 na razinu od 1,1370.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Predviđa se da bi tržište nekretnina u Velikoj Britaniji tijekom 2022. godine moglo da značajno uspori pod utjecajem rasta troškova pozajmljivanja, dok će proračuni kućanstva biti pod pritiskom. Nakon godinu dana rasta cijena kuća za odmor, analitičari sa tržišta nekretnina sada očekuju da će doći do promjene u tipu nekretnina koje se kupuju i prodaju, te se uglavnom očekuje pad cijena kuća između 3% i 5% u narednoj godini. Najnoviji podaci Nationwide sugeriraju da bi na godišnjoj razini mogao biti zabilježen rast cijena od oko 10%. Časopis The Guardian je objavio vijest da je „trka za prostorom“ među kupcima utjecala na rast cijena nekretnina za petinu u nekim gradovima Velike Britanije.

Zbog Brexit-a izvoznici sira, dijelova za automobile i ostalih dobara iz EU se suočavaju sa sve većom birokratijom oko uvoza u Veliku Britaniju nakon 1. siječnja 2022. godine, kada se konačno provode tri puta odlagane provjere i kontrole na granici. Spomenute mjere je trebalo da stupe na snagu 01.01.2021. godine, ali su bile pomjerene za srpanj, nakon toga za listopad i konačno, sada za siječanj 2022. godine. Vlada Velike Britanije je najavila izuzeće za Irsku, te je istaknuto da će provjere za Irsku biti odložene i to za dobra kojima se trguje putem Irskog mora, dok se pregovori o protokolu sa Sjevernom Irskom nastavljaju. Mali biznisi u Velikoj Britaniji mogu očekivati da će od početka 2022. godine trgovina sa EU biti „trajno oštećena“ priopćila je udruga opskrbljivača zamrznutim proizvodima (Cold Chain Federation), nakon što na snagu stupe nove carinske kontrole, a koje će uvoz iz EU blok učiniti skupljim, manje fleksibilnim i značajno sporijim. Isti izvor navodi da bi zbog negativnog utjecaja Brexit-a uvoz specijalne hrane mogao biti smanjen za 70%.

Tržište trenutno očekuje da postoji šansa od 95% da će BoE do kraja 2022. godine povećati referentnu kamatnu stopu za 100 baznih bodova.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Cijene kuća Nationwide (G/G)	PROSINAC	9,4%	10,4%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad sa razine od 0,84441 na razinu od 0,84133, dok je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,3386 na razinu od 1,3532.

JAPAN

Da bi podržao ekonomiju, Parlament Japana je tijekom proteklog tjedna usvojio dodatni proračun od 317 milijardi USD, koji uključuje isplate porodicama i poduzećima koja su pogodena pandemijom, dok je Vlada odobrila rekordni proračun od 940 milijardi USD za fiskalnu 2022. godinu. Izgledi oporavka koji je vođen potrošnjom su zamagljeni zbog neizvjesnosti oko novog omikron soja virusa, koji se tijekom prošlog tjedna počeo širiti u najvećim gradovima Japana.

Kyodo news su objavile da sa širenjem novog omikron soja Vlada Japana planira da preusmjeri fokus svoje politike na domaće mjere, pošto samo provođenje restrikcija na granicama Japana nije dovoljno da se obuzda širenje vurusa. Nakon petog vala virusa, cilj je da se izbjegne nestabilnost sustava pružanja medicinske zaštite.

Prema istraživanju koje je sproveo časopis Nikkei, nešto manje od petine najvećih firmi u Japanu planira da poveća plaće radnicima prema programu premijera Kishide, čime je naglašen težak zadatak sa kojim se suočava premijer koji pokušava da natjera firme da izvrše preraspodjele prihoda prema radnicima. Anketa je pokazala da samo 18% firmi namjerava da poveća plaće za 3% ili više, 43% firmi je izjavilo da će povećati plaće od 2% do 3%, dok je oko 10% njih izjavilo da uopće neće povećavati plaće.

Premijer Kishida je u novogodišnjoj čestitki izjavio da planira da se upusti u „ozbiljnu diplomaciju“ i da slijedi ono što on naziva „diplomatija realizma za novu eru“ vodeći računa o univerzalnim vrijednostima i svjetskim pitanjima. Kishida je dodao da Japan mora pretpostaviti „najgore scenarije, nastavljajući voditi politiku sa velikim oprezom“ kako bi se suočio sa izazovima koje je prouzrokovala pandemija Covid19. Kishida je obećao da će osigurati raniji početak primjene booster doza za zdravstvene radnike i starije osobe sa visokim rizikom, uključujući i one u staračkim domovima.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Maloprodaja (G/G)	STUDENI	1,7%	1,9%
2.	Prodaja u robnim kućama i supermarketima (G/G)	STUDENI	2,0%	1,4%
3.	Stopa nezaposlenosti	STUDENI	2,7%	2,8%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) (prelim.)	STUDENI	2,9%	5,4%
				-4,1%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 129,49 na razinu od 130,90. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 114,38 na razinu od 115,08.

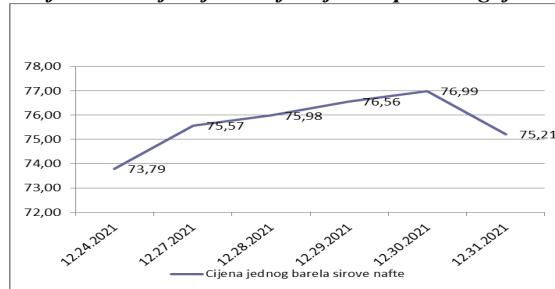
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 73,79 USD (65,09 EUR). Do četvrtka proteklog tjedna cijena nafte je uglavnom imala tendenciju rasta, te se ovim energentom trgovalo blizu najviše razine u posljednjih mjesec dana. Investitorji očekuju da omikron soj virusa ipak neće imati značajan učinak po tražnju za ovim energentom, odnosno, smatraju da će učinak biti limitiran. Usprkos tomu što su se početkom tjedna pojatile vijesti o ubrzanom širenju novog soja virusa, cijena nafte ipak nije smanjena, nego je nastavljen blagi rast cijene. Podršku cijeni nafte dale su vijesti o prekidu u isporuci, kao i očekivanja da su zalihe nafte u SAD smanjene tijekom prošlog tjedna. Sredinom tjedna su objavljene vijesti o stanju zaliha nafte u SAD, te je EIA objavila da su zalihe smanjene za 3,6 milijuna barela na ukupno 420 milijuna barela u tjednu koji je završio 24. prosinca. Analitičari su očekivali pad zaliha za 3,2 milijuna barela. U tjednu ranije zalihe nafte su, također, smanjene i to za 4,7 milijuna barela. Nakon ovih vijesti, cijena nafte je imala tendenciju rasta, što je nastavljeno do četvrtka.

Nafta je zabilježila najveći godišnji rast od 2009. godine i sedmi uzastopni tromjesečni rast pod utjecajem pojačanog cijepljenja koje je utjecalo na oporavak tražnje za energentima nakon duboke pandemije. Sastanak OPEC+ će se održati ovog tjedna kada će se odlučivati o razinama ponude nafte za veljaču. Do sada su se kapaciteti postupno vraćali na način da je mjesечно povećanje ponude bilo određeno na razini od 400.000 barela dnevno.

Cijena nafte je na tjednoj razini zabilježila rast od 1,92%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 75,21 USD (66,15 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

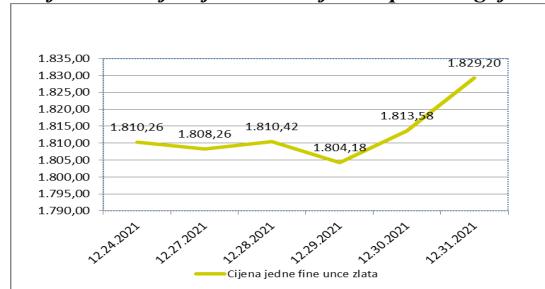

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne unce zlata je iznosila 1.810,26 USD (1.599,31 EUR). Do sredine tjedna cijena zlata nije bilježila značajne promjene i uglavnom je bila pod utjecajima kretanja tečaja USD i prinosa na državne obveznice SAD. Spomenuto, u kombinaciji sa povremenim vijestima o širenju virusa, je utjecalo na to da se cijena zlata poveća blizu najviših razina koje su zabilježene u posljednjih mjesec dana. Sredinom tjedna cijena ovog plemenitog metala je smanjena, te se tijekom trgovanja našla na najnižoj razini u posljednjih sedam dana, uglavnom zbog pojačanog apetita prema riziku, odnosno prema rizičnoj aktivnosti, ali i većim prinosima na državne obveznice SAD. Tijekom trgovanja u četvrtak cijena zlata je imala tendenciju rasta pod utjecajem nižih prinosa na državne obveznice SAD, ali i zbog aprecijacije dolara, dok su investitorji procjenjivali ekonomski podatci za SAD koji su bili bolji od očekivanja, kao i implikaciju nove varijante virusa po globalni oporavak. Dvadeset zemalja na četiri kontinenta je u prošlom tjednu prijavilo rekordan broj zaraženih virusom, čime je naglašen pritisak koji omikron može imati na zdravstvene sustave kako u siromašnim, tako i u bogatim zemljama.

Na kraju 2021. godine zlato je zabilježilo godišnji pad od 3,44%, prvi put u posljednje tri godine, jer je smanjena atraktivnost tržišta ovog plemenitog metala pod utjecajem globalnog ekonomskog oporavka, dok se glavne središnje banke pripremaju da povećaju referentne kamatne stope kako bi se izborile sa inflacijom.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne unce zlata je iznosila 1.829,20 USD (1.608,80 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je povećana za 1,05%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:

Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.